

УДК 343.625.3 (477)

Кондратов Дмитро Юрійович,

кандидат юридичних наук, доцент

(Харківський національний університет внутрішніх справ)

Дегтярьов Сергій Євгенович,

аспірант

(Донецький юридичний інститут МВС України)

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД УТРИМАННЯ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ: СУЧАСНИЙ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ДОСВІД США

Автори статті, звертаючись до діючих джерел сучасного кримінального права США, які представляють окрему та цілісну англо-американську правову сім'ю, наводять та розглядають зміст тих кримінально-правових норм, які передбачають відповідальність за ухилення від утримання непрацездатних батьків. Автори виявляють та детально аналізують невід'ємні та важливі як спільні, так і відмінно-індивідуальні характерні складові, ознаки та риси, притаманні відповідним предметно-зазначеним нормам сучасного кримінального права США.

Ключові слова: утримання, непрацездатні батьки, особа, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання, вразлива доросла особа, ухилення від сплати коштів, сучасне кримінальне право, кримінальна відповідальність, покарання, позбавлення волі, штраф.

Актуальність. Систематичне, злісне, нічим не виправдане, навмисне і, таким чином, об'єктивно злочинне ухилення повнолітньої, працездатної та правоздатної особи від передбаченого законом надання грошових коштів, необхідних для утримання непрацездатних батьків, визнається одним із проявів ганебної, асоціальної, тобто соціально безвідповідальної, соціально небезпечної та соціально злочинної поведінки.

Однак така поведінка не лише наражається на неминучий та природний гострий моральний осуд з боку соціуму, і зокрема такого, де панує інститут традиційних сімейних відносин, але й визнається протиправним діянням за змістом відповідних, предметно спрямованих норм сучасного, все більш соціально орієнтованого кримінального права багатьох держав, незалежно від того, до якої правової сім'ї або ж до якого географічного регіону вони належать.

Серед низки причин кримінально-правового, кримінологічного та іншого характеру, які актуалізують нагальну, повсякчасну необхідність та очевидну раціональність криміналізації зазначеного діяння, найголовнішою, безперечно, виступає відносно висока вірогідність виникнення низки суттєвих загроз для життя, безпеки та здоров'я непрацездатних батьків. Їхня можлива смерть, або ж захворюваність, або ж страждання від голоду, або ж відкрите жебрацтво викликані у свою чергу браком гідного, належного харчування, браком питної води, відсутністю доступу до медичних, зокрема і оплачуваних, послуг, шкідливими для здоров'я житловими та побутовими умовами, можуть виявитися прямими та

тяжкими наслідками як навмисного, злісного, так і ненавмисного, попросту безвідповідального, однак по суті також об'єктивно злочинного ухилення від надання їм коштів, необхідних для їхнього, хоча б мінімально прийняттого, стерпного утримання.

Очевидними загальними та відмінно-індивідуальними, однак достатньо характерними, актуальними, гідними науково-дослідницької уваги особливостями відповідних норм сучасного кримінального права тих чи інших окремих держав, зокрема і тих, які належать до відносно цілісної англо-американської правової сім'ї, є певні, подекуди достатньо суттєві відмінності у змісті та розмірі передбачених такими нормами каральних санкцій та низці кваліфікуючих ознак даного правопорушення, особливості у визначенні його суб'єкту та об'єкту, а також особливості у розумінні їхніх фундаментальних прав та обов'язків.

Саме тому надзвичайно актуальним видається ґрунтовне осягнення зарубіжних норм права про кримінальну відповідальність за вчинення означеного правопорушення.

Здійснення новітніх фундаментальних наукових досліджень у рамках цієї окремо взятої проблематики зарубіжного кримінального права надасть вченим-правникам сприятливу можливість не лише просто дізнатися про зазначені національні нормативно-правові стандарти тих чи інших окремих держав англо-американської правової сім'ї, а й, за необхідності, розробляти та вносити проекти корисних, новаторських законотворчих пропозицій та поправок, спрямованих на виважене реформування відповідних норм сучасного кримінального та іншого законодавства України.

Метою даної статті, таким чином, є виявлення, наведення та детальний розгляд очевидних невід'ємних, важливих та актуальних, як спільних, так і відмінно-індивідуальних характерних складових, ознак та рис, притаманних відповідним, предметно-зазначеним нормам сучасного кримінального права США.

Використані джерела. Досягнення зазначеної мети здійснюється за допомогою звернення до низки діючих англійських джерел сучасного кримінального права США, які належать до англо-американської правової сім'ї. Зазначимо також, що використаними джерелами є джерела кримінального права, які діють лише в межах окремих адміністративно-територіальних одиниць (штатів) цієї держави.

Виклад основного матеріалу. Розпочинаючи ґрунтовний, детальний розгляд відповідних предметних норм сучасного кримінального права США, тобто саме тих норм, які передбачають кримінальну відповідальність за злочинне ухилення від утримання непрацездатних батьків, варто зазначити наступне.

Обов'язковість здійснення матеріально-фінансового утримання непрацездатних батьків та несення відповідальності у разі злочинного порушення цього фундаментального, обумовленого традицією соціально-правового зобов'язання, часто становлять лише окрему, однак важливу та невід'ємну складову *набагато більш широкого нормативно-правового інституту кримінальної відповідальності за злочинне порушення певних соціальних, матеріально-фінансових зобов'язань по відношенню до цілої низки непрацездатних, інвалідних, соціально вразливих осіб.*

До таких осіб, крім непрацездатних батьків, можуть належати, як відомо, і малі діти, і неповнолітні особи (діти-підлітки), і неповнолітні онуки, і вагітні жінки, і непрацездатні дідуся та бабусі, а також непрацездатні покинуті багатодітні чоловік або ж дружина та інші подібні особи, відповідні соціально-правові зобов'язання перед якими достатньо чітко передбачено в нормах тієї чи іншої окремої галузі права, зокрема, наприклад, кримінального права.

Разом з цим розповсюдженими (однак дещо помірно) є і такі відповідні правові норми, які, навпаки, чітко виокремлюють дане правопорушення, якщо воно є вчиненням по відношенню саме до непрацездатних батьків.

Щойно зазначений дуальний змістовно-варіативний контекст криміналізації даного правопорушення відтворюється, наприклад, у рамках відповідних предметних норм сучасного кримінального права окремих американських штатів.

Так, у рамках сучасного кримінального права США кримінальні кодекси наступних американських штатів: а) Нью-Гемпшир (ст. 639:4 «Нездійснення утримання» Розділу 639 «Злочини проти інституту сім'ї» Загального розділу LXII «Кримінальний кодекс» Зводу законів Штату); б) Гавайї (ст. 709-903 «Злісне нездійснення утримання» Розділу 709 «Злочини проти сім'ї та непрацездатних осіб» Загального розділу 37 «Кримінальний кодекс Гавайїв» Зводу законів Штату); в) Монтана (ст. 45-5-621 «Нездійснення утримання» Частини 6 «Злочини проти інституту сім'ї» Розділу 5 «Злочини проти особи» Загального розділу 45 «Злочини» Зводу законів Штату); г) Мен (ст. 552 «Нездійснення утримання осіб, які є залежними від сторонньої опіки, турботи та утримання» Розділу 23 «Правопорушення проти інституту сім'ї» Частини 2 «Основні злочини» Загального розділу 17-А «Кримінальний кодекс Штату Мен» Зводу законів Штату); г) Айдахо (ст. 18-1505А «Залишення вразливої дорослої особи» Розділу 15 «Діти та вразливі дорослі особи» Загального розділу 18 «Злочини та покарання» Зводу законів Штату); д) Аляска (ст. 11.51.210 «Другий ступінь створення загроз для добробуту вразливої дорослої особи» Загальної статті 02 «Вразливі дорослі особи» Розділу 11.51 «Злочини проти сім'ї та вразливих дорослих осіб» Загального розділу 11 «Кримінальне право» Зводу законів Штату); е) Массачусетс (ст. 20 «Нехтування обов'язком із утримання батьків або відмова від його виконання» Розділу 273 «Залишення, нездійснення утримання та незакононародженність» Розділу I «Злочини та покарання» Загальної частини IV «Злочини, покарання та порядок здійснення кримінально-судових впроваджень» Зводу законів Штату); є) Кентуккі (ст. 530.050 «Нездійснення утримання та злісне нездійснення утримання» Розділу 530 «Правопорушення проти інституту сім'ї» Загального розділу L «Кримінальний кодекс Штату Кентуккі» Зводу законів Штату) - містять відповідні, як децю загальні, розмиті, так і достатньо чіткі, норми про кримінальну відповідальність за злочинне ухилення від передбаченого законом утримання непрацездатних батьків [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8].

Слід також попередньо зазначити, що в Загальному розділі 18 «Злочини та кримінальний процес», який є галузевим розділом Кодексу США, який, у свою чергу, є збірником законів федерального (загальнодержавного) рівня правової юрисдикції, не міститься жодних норм про криміналізацію ухилення від утримання непрацездатних батьків [9].

Достатньо примітною, сукупною відмінністю та важливою складовою щойно зазначених норм кримінального законодавства штатів Нью-Гемпшир, Гавайї, Монтана та Мен є положення про те, що та чи інша особа є винною у нездійсненні утримання, якщо вона свідомо та злісно не здійснює такого утримання, будучи зобов'язаною та здатною його здійснювати, по відношенню до сторони в рамках офіційного шлюбу, дитини або ж «будь-якої іншої особи, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання» (широкий тематичний, контекстно-ситуаційний переклад з англ. слова/терміну «dependent». – прим. авт.) [1; 2; 3; 4].

Не менш важливими та змістовними видаються і положення вищезазначеної, а також, безумовно, додаткової пояснювальної норми кримінального законодавства Штату Айдахо, в рамках яких жертвою даного правопорушення є «вразлива доросла особа». Предметно, хоча і достатньо опосередковано, правопорушення із ухилення від утримання непрацездатних батьків відтворюється через одну із складових поняття «вразлива доросла особа». Так, відповідно до абз. е п. 4 ст. 18-1505 «Жорстоке поводження, експлуатація та неухвага до вразливої дорослої особи» Розділу 15 «Діти та вразливі дорослі особи» Загального розділу 18 «Злочини та покарання» Зводу законів Штату Айдахо, однією із нормативізованих характерних рис «вразливої дорослої особи» є не тільки її вік (18 років та старше, до того ж без зазначення чіткої вікової межі! – прим. авт.), але й «погіршений стан її фізичного та психічного здоров'я, який впливає на можливість висловлення нею суджень

та її поведінку (розуміючи поняття «поведінка» в рамках широкого контексту соціальної дії людини, зокрема і щодо отримання нею грошових коштів для власного утримання. – прим. авт.), що обумовлює брак здатності приводити до виконання власні рішення щодо самого/самої себе, *грошових коштів* (курсив наш. – авт.), власності та ресурсів». Зазначена характерна риса «вразливої дорослої особи», будучи ж співвіднесена, у свою чергу, із однією із складових поняття «особа, яка є відповідальною за вразливу дорослу особу» (*широкий тематичний, контекстно-ситуаційний переклад з англ. слова/терміну «caretaker»*. – прим. авт.), більш явно відтворює уявлення про правопорушення, яке ми розглядаємо. Так, відповідно до п. 2 наведеної вище статті джерела кримінального права Штату Айдахо, одним із тих, хто може злочинно покинути, залишити вразливу дорослу особу (і саме це діяння становить правопорушення), є «особа, яка несе відповідальність за вразливу дорослу особу, перебуваючи у родинному зв'язку» (курсив наш. – авт.) із нею, у той час як така вразлива доросла особа стала залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання [5].

Не обійти увагою і змісту вищенаведеної норми кримінального права Штату Аляска, яка, на відміну від щойно розглянутої кримінально-правової норми Штату Айдахо, зосереджується не на неприпустимості власне залишення вразливої дорослої особи, а на протиправності саме нездійснення її утримання без законних виправдань, до того ж однією з унормованих підстав, яка обумовлює необхідні правовідносини між вразливою дорослою особою та потенційним правопорушником, є перебування вразливої дорослої особи під опікою, турботою та утриманням потенційного правопорушника в силу дії норм тієї чи іншої галузі права (*широкий тематичний, контекстно-ситуаційний переклад з англ. висловлення «by authority of law»*. – прим. авт.) [6].

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що природною видається думка про те, що під «будь-якою іншою особою, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання» та під «вразливою дорослою особою» можуть розумітися, наприклад, і похилі, непрацездатні, хворі, інвалідні батько або мати, а також, безумовно, бабусі та дідусі, неповнолітні брати та сестри, неповнолітні онуки та інші родичі або ж інші особи, особливий статус та особливі права яких передбачено законом.

Так, наприклад, офіційний коментар до вищенаведеної норми кримінального права Штату Гавайї зазначає, що «говорячи про «сторону в рамках офіційного шлюбу, дитину або ж будь-яку іншу особу, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання», Кодекс передбачає, що каральна санкція може бути застосована в *будь-яких випадках* (курсив наш. – авт.), коли законодавством про здійснення утримання передбачено обов'язок здійснювати утримання» [2].

Таким чином, у вищезазначених нормах кримінального права шістьох американських штатів міститься достатньо непряме відсилання до непрацездатних батьків в якості однієї з груп потерпілих від даного правопорушення; також в них відтворено такі надзвичайно важливі, необхідні кримінологічні, кримінально-правові складові, як навмисність та злісність та виділено чинник належного врахування працездатності потенційного правопорушника.

Однак вищезазначена норма кримінального права Штату Монтана, на відміну від аналогічних норм кримінального права штатів Нью-Гемпшир, Гавайї, Мен, Айдахо та Аляска, відповідно до п. 2-а відтворює більш широкий, більш варіативний кримінологічний підхід до розуміння складу даного правопорушення та обставин його вчинення, криміналізуючи «нездійснення утримання за обтяжуючих обставин», яке має місце у разі, якщо: а) потенційний правопорушник виїхав із території Штату без надійного забезпечення утримання вказаних осіб; або ж б) був раніше засуджений за вчинення цього правопорушення [3].

Також достатньо важливими, відмінно-індивідуальними та примітними є нормативно-правові положення соціального та морального характеру, що містяться у п.п. 3 та 6 зазначеної статті джерела кримінального права Штату Монтана, які зазначають, що:

- після забезпечення мінімально необхідних потреб особи (*мається на увазі потреб потенційного правопорушника. – прим. авт.*) утримання нею сторони в рамках офіційного шлюбу, дитини або ж будь-якої іншої особи, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання, переважає над будь-якими іншими зобов'язаннями такої особи;

- не є виправданням на звинувачення у нездійсненні утримання і той факт, що будь-яка інша особа (*замість потенційного правопорушника. – прим. авт.*), організація або інституція надає необхідні продовольчі продукти, одяг, житло, медичні послуги або інші життєво необхідні засоби для утримання сторони в рамках офіційного шлюбу, дитини або ж будь-якої іншої особи, яка є залежною від сторонньої опіки, турботи та утримання [3].

Однією із каральних санкцій, передбачених вищезазначеною нью-гемпширською статтею, є сплата штрафу, який, за його наявності, повністю або частково може бути сплаченим або ж застосованим для утримання вказаних осіб відповідно до рішення суду. Також потенційного правопорушника, за змістом п. II. цієї статті кримінального законодавства Штату Нью-Гемпшир, може бути позбавлено волі на термін від 1 до 7 років, оскільки призначення такого терміну тюремного ув'язнення, відповідно до п. III-а ч. 2 ст. 625:9 «Класифікація злочинів» Розділу 625 «Попередні положення» Загального розділу LXII «Кримінальний кодекс» Зводу законів Штату, є ознакою Злочину класу В. Ухилення від утримання вказаних осіб набуває ознак та складових саме Злочину класу В, якщо таке ухилення супроводжується наступними обставинами: а) заборгованість із сплати коштів на утримання залишається несплаченою протягом загального періоду, який є більшим одного року; б) сума такої заборгованості перевищує 10 000 доларів; в) боржник раніше був засуджений за нормою цієї статті або за аналогічною нормою кримінального права іншого Штату, та якщо заборгованість із сплати коштів на утримання в цьому Штаті залишається несплаченою протягом загального періоду, який є більшим одного року. За усіх інших випадків вчинення даного правопорушення є Проступком класу А; це передбачає, відповідно до п. а ч. IV шойно наведеної статті, не тільки сплату штрафу, але й ув'язнення на максимальний термін не більше одного року [1].

Передбаченою ж каральною санкцією, за змістом вищенаведеної, а також додаткової пояснювальної кримінально-правової норми ч. 3 ст. 701-107 «Ступені та класи правопорушень» Розділу 701 «Попередні положення» Загального розділу 37 «Кримінальний кодекс Гавайїв» Зводу законів Штату Гавайї, є набагато менший термін позбавлення волі – не більше одного року, до того ж і без сплати штрафу, а саме ж дане правопорушення, у свою чергу, кваліфікується як Проступок, а не той чи інший Злочин [2].

Це ж саме покарання за вчинення даного правопорушення, тобто позбавлення волі на термін не більше одного року, передбачено і наведеною вище нормою кримінального права Штату Мен, оскільки саме дане правопорушення, відповідно до ч. 3 ст. 4-А «Злочини та правопорушення, визначені поза межами кодексу» Розділу 1 «Попередні положення» Частини 1 «Загальні принципи» Загального розділу 17-А «Кримінальний кодекс Штату Мен» Зводу законів Штату, кваліфікується як Злочин класу Е [4].

Удвічі коротшим, у порівнянні з гавайським, є загальний максимальний термін позбавлення волі за вчинення даного правопорушення, передбачений приписом ч. 7-а зазначеної статті Кримінального кодексу Штату Монтана, який становить не більше шести місяців в тюрмі округу Штату. Застосування такої каральної санкції може мати місце поряд із призначенням штрафу у розмірі 500 доларів, або ж призначається лише сплата штрафу. Однак (!) якщо ж потенційний правопорушник, відповідно до п. b, всупереч рішенням судової або адміністративної інстанції, не здійснював утримання вказаних осіб протягом 6 місяців або більше, або ж на загальну суму, яка становить або перевищує шестимісячний розмір такого утримання, то він має сплатити штраф на суму не більше 5 000 доларів або бути позбавленим волі у тюрмі Штату на термін не більше 10 років, з якого майже два роки мають бути відведені для перебування особи на пробації для відбування залишку призначеного терміну позбавлення волі; або ж можуть бути застосовані обидві каральні санк-

ції. За умови ж вищезгаданого «нездійснення утримання за обтяжуючих обставин», відповідно до п. с, термін позбавлення волі залишається аналогічним, однак розмір штрафу, будучи альтернативою тюремному ув'язненню, суттєво зростає, складаючи 50 000 доларів; так само передбачено можливість застосування обох зазначених каральних санкцій [3].

Термін позбавлення волі за залишення вразливої дорослої особи, передбачений відповідною нормою кримінального права Штату Айдахо, а саме не більше п'яти років, є «середнім» варіантом, у порівнянні із вищенаведеними подекуди надзвичайно тривалими, та, навпаки, дещо короткими термінами тюремного ув'язнення, передбаченими в кримінальному праві штатів Нью-Гемпшир, Монтана, Гавайї та Мен. Альтернативою ж покаранню через позбавлення волі є також сплата штрафу у розмірі не більше п'яти тисяч доларів; передбачено також і можливість застосування до правопорушника обох каральних санкцій. Надзвичайно важливо зазначити, що вищенаведена норма кримінального права Штату Айдахо передбачає, що *відсутність фінансових коштів (курсив наш. – авт.)* не є виправданням на обвинувачення у злочинному залишенні вразливої дорослої особи [5].

Норма ж про кримінально-правове реагування на нездійснення утримання вразливої дорослої особи, за змістом п. с ч. 2 зазначеної вище статті джерела кримінального права Штату Аляска, суттєво відрізняється, оскільки дане правопорушення, будучи кваліфікованим як Проступок класу А, не передбачає, відповідно до п. с ст. 11.81.250 «Класифікація правопорушень» Загальної статті 03 «Класифікація правопорушень» Розділу 11.81 «Загальні положення» Загального розділу 11 «Кримінальне право» Зводу Законів Штату, жодних покарань за вчинення саме Проступку класу А [6].

На відміну ж від сучасного кримінального права шістьох згаданих вище американських штатів, у кримінальному праві штатів Массачусетс та Кентуккі містяться, навпаки, окремі та абсолютно чіткі норми про криміналізацію ухилення від утримання саме непрацездатних батьків.

Так, згідно з вищевказаною статтею Кримінального кодексу Штату Массачусетс, нормативно зазначається, що будь-яка особа, віком старше вісімнадцяти років, яка, володіючи достатніми грошовими коштами, безпричинно не утримує або відмовляється утримувати та надавати фінансову допомогу одному з його/її батьків, будь то батько або мати, які проживають у Штаті, коли один з батьків через несприятливі обставини, в існуванні яких немає його/її вини, не має засобів для існування та є нездатним через похилий вік, фізичну неміч або хворобу сам себе утримувати та забезпечувати, буде покарана через сплату штрафу у розмірі не більше двох сотень доларів, або через позбавлення волі на термін не більше одного року, або ж через застосування до нього/неї обох цих санкцій. Нездійснення або відмова від здійснення такого утримання не вважатимуться такими, які не мають поважних причин, якщо мова йде про дитину, яка протягом свого неповноліття не буде надійно перебувати на утриманні одного з батьків, якщо один із батьків був зобов'язаний здійснювати таке утримання, та якщо мова йде про дитину, яка, будучи однією із двох або більшої кількості дітей одного з батьків, зробила необхідний та вагомий внесок в утримання одного з батьків [7].

Що ж стосується вищенаведених норм кримінального права Штату Кентуккі, то вони, дещо аналогічно із розглянутими кримінально-правовими нормами Штату Монтана, передбачають як злочин із загального ухилення утримання непрацездатних батьків, так і ухилення за тих чи інших обтяжуючих обставин, тобто злісне нездійснення утримання. Так, ч. 4 вищенаведеної статті зазначає, що «будь-яка особа у віці вісімнадцяти років або старше, яка проживає у Штаті та має одного з батьків, який не має засобів для існування та є нездатним через похилий вік, фізичну неміч або хворобу сам/сама себе утримувати, є зобов'язаною здійснювати утримання одного з батьків та визнається такою, яка знає про це її зобов'язання». Кваліфікуючими ж ознаками злісного нездійснення утримання, відповідно до ч. 2 зазначеної статті, є: «а) заборгованість із утримання складає не менше однієї тисячі доларів; б) терміном, протягом якого не здійснюється утримання, є шість місяців підряд; в)

особа, залежна від сторонньої опіки, турботи та утримання, поставлена в умови жебрацтва». Згідно з ч. 2 ст. 532.020 «Значення злочинів» Розділу 532 «Класифікація та значення злочинів» Загального розділу L «Кримінальний кодекс Штату Кентуккі» Зводу законів Штату, загальне нездійснення утримання є Проступком класу А, який карається через позбавлення волі на термін від 90 днів до 12 місяців, а злісне ж нездійснення утримання – через позбавлення волі на термін від одного до п'яти років [8].

І наприкінці надзвичайно важливо зазначити, що в інших американських штатах, а точніше в переважній більшості штатах, норми про покарання за злочинне ухилення від матеріально-фінансового та іншого подібного утримання непрацездатних батьків містяться в джерелах сімейного, а не кримінального права. Таким чином, наслідком вчинення повнолітньої, працездатною та правоздатною людиною даного правопорушення стає притягнення її до того чи іншого виду цивільно-правової, а не кримінальної відповідальності.

Висновок. Отже, підсумовуючи викладене вище, можна зазначити наступне.

Сучасне кримінальне право США містить як дещо загальні, так і достатньо чіткі, достатньо конкретизовані норми про кримінальну відповідальність за злочинне ухилення з боку повнолітньої, працездатної та правоздатної людини/дитини від передбаченого законом утримання своїх непрацездатних батьків.

У таких нормах визначено певні складові та кваліфікаційні ознаки даного протиправного діяння, а також як загальні, так і особливі обставини його вчинення.

Неабиякої уваги в зазначених кримінально-правових нормах приділено визначенню суб'єкта та потерпілого досліджуваного правопорушення; визначено їхні базові та невід'ємні вікові і соціальні характеристики, права та обов'язки, які обумовлюють причино-наслідковий комплексний зв'язок між фактом вчинення даного правопорушення та інститутом кримінальної відповідальності за його вчинення.

Покараннями, передбаченими такими нормами сучасного кримінального права США, є сплата фіксованих грошових штрафів та відбування визначених термінів позбавлення волі, найкоротший з яких становить 90 днів, а найдовший – десять років.

Природним видається той факт, що в таких кримінально-правових нормах жодним чином не визначено ані точного, ані приблизного розміру/відсотку грошових коштів, які повинні регулярно витрачатися повнолітньою, працездатною та правоздатною людиною/дитиною на утримання своїх непрацездатних батьків. Поточні матеріально-фінансові можливості потенційного правопорушника та його непрацездатних батьків, їхній загальний соціальний статус, вік та інші конкретно-ситуаційні характеристики іноді є тими чинниками *ad hoc*, за допомогою яких судом визначається необхідний та прийнятний розмір такого утримання.

Список використаних джерел:

1. New Hampshire Revised Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/new-hampshire/2015/title-lxii/chapter-639/section-639-4/>. – Назва з екрана.
2. Hawaii Revised Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/hawaii/2015/title-37/chapter-709/section-709-903/>. – Назва з екрана.
3. Montana Code Annotated [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/montana/2015/title-45/chapter-5/part-6/section-45-5-621>. – Назва з екрана.
4. Maine Revised Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/maine/2015/title-17-a/part-2/chapter-23/section-552>. – Назва з екрана.
5. Idaho Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/idaho/2015/title-18/chapter-15/section-18-1505a>. – Назва з екрана.

6. Alaska Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/alaska/2015/title-11/chapter-11.51/article-02/section-11.51.210>. – Назва з екрана.

7. Massachusetts General Laws [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/massachusetts/2015/part-iv/title-i/chapter-273/section-20>. – Назва з екрана.

8. Kentucky Revised Statutes [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.justia.com/codes/kentucky/2015/chapter-530/section-530.050>. – Назва з екрана.

9. United States Code [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uscode.house.gov/download/download.shtml>. – Назва з екрана.

Кондратов Дмитрий Юрьевич,
кандидат юридических наук, доцент
(Харьковский национальный университет внутренних дел)

Дегтярев Сергей Евгеньевич,
аспірант
(Донецкий юридический институт МВД Украины)

УГОЛОВНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА УКЛОНЕНИЕ ОТ СОДЕРЖАНИЯ НЕТРУДОСПОСОБНЫХ РОДИТЕЛЕЙ: СОВРЕМЕННЫЙ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОЙ ОПЫТ США

Авторы статьи, обращаясь к действующим источникам современного уголовного права США, представляющим отдельную и целостную англо-американскую правовую семью, приводят и рассматривают содержание тех уголовно-правовых норм, которые предусматривают ответственность за уклонение от содержания нетрудоспособных родителей. Авторы выявляют и подробно анализируют неотъемлемые и важные, как общие, так и отличительно-индивидуальные характерные составляющие, признаки и черты, присущие соответствующим, предметно-указанным нормам современного уголовного права США.

Ключевые слова: содержание, нетрудоспособные родители, лицо, зависимое от опеки, забота и содержание, уязвимый взрослый, уклонение от уплаты средств, современное уголовное право, уголовная ответственность, наказание, лишение свободы, штраф.

Kondratov Dmitry,
candidate of law sciences, associate Professor
(Kharkiv National University of Internal Affairs)

Serhiy E. Degtjarev,
graduate student
(Donetsk Law Institute of the Ministry of Internal Affairs)

INSTITUTION OF CRIMINAL LIABILITY FOR EVASION FROM SUPPORT OF DISABLED PARENTS: THE PRESENT STATUTORY EXPERIENCE OF THE USA

The authors of this article, through referring to the present penal law effective sources of the USA, which represent separate and holistic Anglo-American legal system, introduces and considers the content of those penal law norms which provide a penalty for criminal evasion from support of the disabled parents. The authors reveals and analyses in detail obvious, integral and important, both common and individual-distinctive characteristic elements, attributes and features which are native to the appropriate, considered present penal law norms of the USA.

The modern US criminal law contains a somewhat general and sufficiently clear, fleshed out enough provisions on criminal liability for criminal evasion by an adult, able-bodied and the capacity of human / child from statutory maintain their disabled parents.

In these norms defined certain components and qualifying features of the wrongful act, as well as general and special circumstances of its commission.

Not horrible attention in these criminal law given to the subject and victim of the investigated offense; defined their basic and inalienable age and social characteristics, rights and obligations that lead to complex cause-effect link between the fact of committing the offense and criminal responsibility for its commission.

Natural issued the fact that in such criminal law does not set nor precise nor approximate size/percentage of funds that should be spent regularly adults and operational capacity to person / child to maintain their disabled parents. Current material and financial capabilities of potential offenders and their disabled parents, their overall social status, age, and other specific situational characteristics are the factors sometimes ad hoc, in which the court determined necessary and appropriate amount of the allowance.

Key words: support, disabled parents, dependent, vulnerable adult person, evasion from payment of funds, present penal law, criminal liability, penalty, imprisonment, fine.

Надійшла до редколегії 15.09.2016